

Ordenació episcopal de fra Octavi Vilà Mayo
Quart diumenge de Pasqua /Cicle B
Catedral de Girona

21 d'abril de 2024

Molt estimat Poble sant de Déu que peregrina a l'Església de Girona i a les altres Esglésies de la Tarraconense. Molt estimat Poble sant de Déu que heu vingut d'altres Esglésies germanes. *Muy apreciado Sr. Nuncio, representante del Santo Padre en nuestras Iglesias. Muy apreciado Sr. Presidente de la Conferencia Episcopal Española.* Molt estimat Sr. Cardenal Arquebisbe de Barcelona, Srs. Arquebisbes, Bisbes, preveres i diaques. Molt estimat Pare General, abats, abadesses i monjos del Cister. Digníssimes autoritats polítiques, acadèmiques, judicials, policials i militars.

Ens hem aplegat a la Catedral de l'Església de Girona per a ordenar de bisbe a fra Octavi. Al mateix temps, prendrà possessió canònica de la seu de Sant Feliu i de Sant Narcís.

Estem tots contents i en donem gràcies al bon Déu. Després de més de dos anys sense bisbe, aquesta estimada Església és proveïda del pastor que tant necessitava. Però, personalment també estic content perquè l'elegit és fill de Tarragona, i, a més, persona de grans qualitats humanes, intel·lectuals i eclesials, fins ara abat del cenobi més important de la Tarraconense.

Fra Octavi s'afegeix a la llarga llista de bisbes que han presidit la seu de sant Narcís. Se'n coneix el nom de més de cent-deu, el primer dels quals és Frontinià, que participà en el Concili de la Tarraconense tingut precisament a Girona l'any 517. A banda del diaca Sant Feliu, que —segons la tradició— evangelitzà Girona a finals del segle III, els primers indicis fefaents d'una comunitat cristiana a Girona els tenim en els set sarcòfags paleocristians de la basílica de Sant Feliu, i la primera menció documental com a bisbat consta en una carta del papa Innocenci I, de l'any 400. De les diòcesis catalanes es tracta de la documentació més antiga després de la de Tarragona. Girona té, per tant, una llarga història de fe cristiana. Com tota la Tarraconense, ha estat primer cristiana abans que catalana.

Molt estimat fra Octavi. La missió que et confia l'Església ha de ser per a tu motiu d'una gran joia. El sant Pare Francesc t'ha confiat la missió de servir com a pastor aquesta Església. D'aquí a uns moments, se t'encarregarà que prediquis l'Evangeli de Jesucrist, que siguis un bon pastor, que estiguis dedicat nit i dia al servei de Déu i que convoquis el Poble sant per a la celebració de l'Eucaristia. I tots pregarem per tu. No deixaràs de sentir-te una persona com qualsevol altra, però a qui el Senyor Jesús ha cridat a ser pregoner de la seva salvació, amb una predilecció especial per als més allunyats de la vivència de la fe i per als més pobres. Ressonaran en tu

aquelles paraules de Jesús: Sóc «enmig de vosaltres com el qui serveix» (Lc 22,27). I ressonaran també en tu aquelles paraules finals de la primera lectura d'avui: «La salvació no es troba en ningú més [que en Jesucrist], perquè, sota el cel, Déu no ha donat als homes cap altre nom que pugui salvar-nos». Si és així, aleshores s'acompliran aquelles paraules de Sant Ignasi d'Antioquia quan es dirigeix a l'Església d'Esmirna dient-los: «On sigui el bisbe, allí hi hagi també el poble», perquè «on és el Crist Jesús, allí hi ha l'Església catòlica»¹. És la primera vegada que apareix l'expressió «Església catòlica» en un document eclesial, i indica que el bisbe amb el poble i el poble amb el bisbe, és veritablement l'Església de Jesucrist que té tot el que ha de tenir de cara a la fe i a la salvació.

Acabem d'escoltar: «Jo soc el bon pastor. El bon pastor dona la vida per les seves ovelles». És el punt d'inflexió de la imatge del bon pastor descrita a l'Evangeli. Com és sabut, la presentació de Déu com a bon pastor és una imatge molt rica i prolífica ja a l'Antic Testament, i molt coneguda al llarg de les seves pàgines, però no es diu mai que el bon Pastor arribi a donar la vida per les seves ovelles. Això, en canvi, és el que diu i fa Jesús. Aquesta donació i entrega total de Jesús significa el *súmmum*, l'àpex de l'amor i la misericòrdia de Déu cap a nosaltres. Aquest pasturatge de Jesús, el Déu enmig nostre, esdevé sublim i únic, esdevenint l'exemple i el model de tot veritable bon pastor de la comunitat. I aquest episodi de la presentació de Jesús com a Bon Pastor que dona la vida, —en el mateix Evangeli de Joan— es complementa amb aquell altre, quan, havent ja donat la vida, Jesús, després de la seva resurrecció, demana a Pere que, si l'estima, pasturi les seves ovelles (Jn 21,15-19). Allò que ha fet Jesús, Bon Pastor, ara es demana a Pere, ara es demana als qui hauran de continuar la seva obra. Sant Agustí explica, en un sermó en motiu d'una ordenació episcopal, que «Pastura les meves ovelles» equival a dir «sofreix la passió per les meves ovelles»². Si m'estimes, sofreix, pateix per les meves ovelles.

Si el pastor ha de sofrir amb i per les ovelles, seria, per tant, un pecat dels grossos aigualir la contundència de Jesús quan es dirigeix a nosaltres: «Qui no pren la seva creu i em segueix, no és digne de mi» (Mt 10,38). I també: «Jesús es girà i digué a Pere: Vés-te'n d'aquí Satanàs! Em vols fer caure, perquè no veus les coses com Déu, sinó com els homes» (Mt 16,23).

Estimat Octavi. El veritable pastor és qui planteja la radicalitat del seguiment de Jesús. Jesús ha de ser l'essencial en el plantejament de qui va al

1. Sant Ignasi d'Antioquia, *Smyrn.*, 8,2: CC 81, 166.

2. Sant Agustí, *Sermo* 340A (Guelf 32), 3: *En motiu d'una ordenació episcopal*: PLS 2, 639-640.

davant. No tindràs altra força ni cap més escut que el de l'Evangelí. En canvi, les menudeses de les formes, les metodologies de la pastoral, aquestes coses poden ser importants, però no són l'essencial. Per això, el veritable pastor és aquell que és exigent amb ell mateix. Quan això té lloc, aquest testimoniatge penetrarà amb més suavitat en els altres, en aquells amb qui hom hi té una tasca pastoral.

Afirma sant Gregori de Nazianz, referint-se als pastors de l'Església: «Cal començar per purificar-se abans de poder purificar els altres; cal instruir-se per poder instruir; cal fer-se llum per il·luminar; cal apropar-se a Déu, per apropar-hi els altres; cal ser santificat per santificar, guiar i aconsellar de forma intel·ligent»³. A voltes, el bisbe haurà de recriminar el que l'autor del llibre de l'Apocalipsi, en nom de l'Esperit, adreça a determinades Esglésies: A uns, com a l'Església d'Efes, haurà de recriminar la seva manca d'amor (Ap 2,1-5); a uns altres, com a l'Església de Pèrgam (Ap 2,12-16) o Església de Tiatira (Ap 2,18-23), els recriminarà la seva idolatria; a uns altres, com a l'Església de Sardes (3,1-3), el fet d'estar adormits; a uns altres, com als de Laodicea (3,14-20), el fet de ser tebis i, per tant, no ser ni freds ni calents. En canvi, a uns altres, com a l'Església d'Esmirna (2,8-11) i de Filadèlfia (3,7-13), lloarà la seva fidelitat, per humil i feble que sigui. Hi ha una novel·la japonesa d'un tal Yukio Mishima que porta per títol *El mariner que va perdre la gràcia del mar*⁴. Deu ser molt llastimós per a un mariner haver perdut la gràcia del mar. A les comarques de Girona tenim una història semblant a redós de la *Llegenda del mariner de Sant Pau* —popularitzada per Mn. Cinto Verdaguier—⁵ amb un feixuc recorregut que va de les platges de l'Empordà fins a Sant Pau de Segúries. El bisbe haurà de dir a més d'un cristià i, fins i tot, a més d'un ministre ordenat, que ha perdut la gràcia del mar, és a dir que ha perdut l'encís de Crist.

Com a bisbe, tal com va fer Crist, hauràs d'exculpar molt. Però tampoc no podràs exculpar, sinó inculpar el que el Crist inculpa rotundament amb un «ai de vosaltres, mestres de la llei i fariseus» (Mt 23,1-36): és a dir, inculpar l'aparença i la mundanitat espiritual, la manca de radicalitat personal a aquells que, de paraula, afirmen posseir-la.

Com a bisbe, hauràs d'aconsellar molt, però teològicament, és a dir, des de Déu, des de la seva mirada. La teva experiència com a monjo i abat t'hi

3. Sant Gregori de Nazianz, *Or.* II, 71: SChr 247, 184.

4. Yukio MISHIMA, *El mariner que va perdre la gràcia del mar*, Barcelona: Proa 1987 (orig. japonès de 1963).

5. Jacint VERDAGUER, *Lo mariner de Sant Pau i altres rondalles*, Vall d'en Bas: La Resistència 2018 (orig. publicació pòstuma de 1905).

ajudarà moltíssim. Aquest consell, a més, l'exerciràs en el marc d'una Església sinodal i, per tant, demanant el bon consell a aquells a qui pertoca. Però, aconsellar teològicament no és aconsellar psicològicament, encara que alguns revesteixin la psicologia amb vestimenta escripturística. Aconsellar teològicament no vol dir situar bé les qüestions en el «*kronos*» de l'edat, o en el context cultural, sinó tan sols situar-les en el «*kairós*» de Déu. Les paraules de Pere quan corregeix Jesús en el moment que aquest els anuncia la passió, eren amicalment les més correctes, i psicològicament les més adequades: «pensant-se afavorir-lo», diu l'evangelista, es posà a reprendre'l: «Déu ens en guard, Senyor, no et passarà tal cosa». Eren, per tant, amicalment correctes i psicològicament adequades; però teològicament eren totalment incorrectes: «Simó, els teus pensaments no són els de Déu» (Mc 8,32-33). Dit taxativament: la radicalitat comporta tant com canviar de lògica. Tant dur com això, deixar una lògica per una altra.

El bisbe ha d'assumir, com Jesús, la càrrega que suposa anar a contracorrent, anar en contra i, per tant, contrariar. Aquest és el cas del jove ric. La resposta de Jesús «el contrarià», «el deixà abatut», «el deixà apesarat», «i se n'anà tot trist» (Mc 10,22). És la tristesa de qui es troba afeixugat per les coses del món.

Aquests són els pensaments que t'han d'envair el cor, estimat Octavi. I, a partir d'aquests pensaments, saps prou bé que la teva vida ha de ser una donació d'amor. Que el teu esforç esdevingui serè, respectuós i cordial perquè vols estimar i patir per aquesta estimada Església de Girona. Que el poble sant de Déu que peregrina a Girona esdevingui l'anhel profund de la teva vida, el sospir incessant, entrellaçat de passió i de pregària davant el temps que t'espera d'estimació, de servei i de donació enmig d'aquest poble. Aquest anhel, aquest sospir de passió i de pregària, que t'obligui dia rere dia a donar una resposta d'amor: «Senyor, tu ho saps tot, tu saps que t'estimo». Que l'amor de Crist et tingui agafat i que aleshores el Crist vagi repetint en tu no sols tres vegades, sinó una infinitat de vegades: Doncs, si m'estimes, «pastura les meves ovelles», «pateix per les meves ovelles».

Molt estimats i estimades. La successió dels apòstols continua a casa nostra. Per tal que la missió evangèlica perdurés fins a la fi dels temps, els Apòstols es van escollir col·laboradors als quals comunicaren per la imposició de mans el do de l'Esperit Sant que ells havien rebut de Crist. D'aquesta manera, d'una generació a l'altra, s'ha conservat la tradició inicial per la successió ininterrompuda dels bisbes i l'obra del Salvador progressa i perdura fins als nostres dies (cf. Ac 20,28; LG 20). El bisbe, en l'exercici del seu ministeri, passa hores de tota mena. També sofreix moltíssim en les dificultats, com en qualsevol empresa humana. Però puc dir que, sobretot en les hores baixes,

l'Esperit irromp en el cor, no pas donant la solució als problemes, que és feina dels homes i dones, sinó comunicant la seva llum i fortalesa. Vénen a la memòria les paraules de Jesús als apòstols en el darrer sopar: «Jo pregaré el Pare, que us donarà un altre Defensor perquè es quedi amb vosaltres per sempre» (Jn 14,16).

I, finalment, estimat Octavi, seràs el pastor d'aquesta Església, però recorda que tu també ets pasturat pel Pastor Suprem, que és Jesucrist. A la litúrgia d'aquest quart diumenge de Pasqua, hem vist com la oració col·lecta ens invitava a ser un poble joiós, un poble de pelegrins, mentre anhelem la pàtria del cel. El Crist és el cap que va a l'avantguarda d'aquest caminar en el temps. La pregària subratllava també la connexió íntima entre el Pastor i el ramat, presentant-nos, al mateix temps, d'una manera molt delicada la diferència entre els dos termes: el Pastor és fort i està en el cel, mentre que el ramat és humil, és *humus*, és feble i, per això, esdevé fràgil. Aquesta dialèctica reforça el desig d'anhelar la vida eterna, que implica en el pelegrinatge en aquest món un anhel de santedat, que finalment ens portarà al goig celestial. D'alguna manera, hi ha el desig que la humilitat es transformi en força, perquè el desig del cel ha de dur el cristià a tenir en compte que el seu caminar vers la santedat significa prendre consciència que la debilitat o la fragilitat s'ha de convertir en un alegre acceptar que, al capdavall, l'obra la fa el Senyor, tot és do i obra de Déu.

Que Santa Maria, Mare de Déu, ella que va acollir en el seu si l'obra de Déu, t'ajudi, estimat Octavi, i a tots els qui t'acompanyem i estem al teu costat. Que el testimoniatge de Maria ens purifiqui i faci de nosaltres «un poble» ben del Senyor, «apassionat per fer el bé» (Tt 2,14). Amén.

**Joan Planellas i Barnosell,
arquebisbe de Tarragona**